

Załącznik
do Uchwały nr 222/2020
Zarządu KDBS Bank z dnia 23.07.2020 r.

**Informacja z zakresu
profilu ryzyka i poziomu kapitału**

Kujawsko – Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego

według stanu na 31.12.2019 roku

Spis treści

I. Podmiot objęty informacją	4
II. Cele i strategie zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne	5
1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji.....	5
2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem	11
3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku	12
4. Adekwatność systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka	21
5. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej.....	22
6. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedniości	22
7. Informacja o Komitetach powołanych w Banku	24
8. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku	24
III. Fundusze własne	24
1. Budowa funduszy własnych.....	24
2. Ogólny opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I	27
3. Informacja w zakresie instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier i kapitału Tier II zgodnie z poniższym wzorem	27
IV. Wymogi kapitałowe	29
1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej.....	29
2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji	31
3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego	31
V. Ryzyko kredytowe.....	32
1. Definicja dla należności: nieobsługiwanych i restrukturyzowanych oraz przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko	32
2. Kategorie ekspozycji kredytowych, w tym kategorie istotne	33
3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych	33
4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych	34
5. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności	34

6.	Struktura ekspozycji zagrożonych według kategorii dla istotnych branż	35
7.	Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym	35
8.	Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych	37
	w tys. zł.....	37
9.	Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania	38
10.	Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy.....	40
11.	Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowania egzekucyjne	42
VI.	Techniki ograniczania ryzyka kredytowego	43
VII.	Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI.	43
VIII.	Ryzyko rynkowe	44
IX.	Ryzyko operacyjne	44
X.	Ekspozycje kapitałowe	45
XI.	Ryzyko stopy procentowej w portfelu niehandlowym.....	46
XII.	Polityka zmiennych składników wynagrodzeń	46
XIII.	Ryzyko płynności	49
XIV.	Dźwignia finansowa.....	54
XV.	Kontrola wewnętrzna.....	56
XV.	Aktywa obciążone/nieobciążone.....	58

I. PODMIOT OBJĘTY INFORMACJĄ

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy:

Pełna nazwa Banku: Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy.

Adres siedziby: ul. Żabia 6, 87-800 Włocławek.

Bank powstał: w 1926 roku.

Bank został wpisany do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Toruniu VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod nr KRS 0000065723.

Ostatniego wpisu dokonano dnia 13.12.2019 roku.

Fundusz udziałowy na dzień 31.12.2019 roku wynosił 1.289.500 PLN.

Ilość udziałów przypadająca na jednego udziałowca ograniczona jest Statutem Banku i wynosiła 200 udziałów, nie więcej niż 5 % funduszu udziałowego. Żaden z udziałowców nie przekroczył limitu ilości udziałów określonej w Statucie.

Bank posiada numer statystyczny REGON 000495065. Na dzień 31.12.2019 r. Bank, zgodnie ze Statutem mógł prowadzić działalność statutową na terenie całego kraju. Jednak działalność Banku skupiała się głównie na terenie 5 powiatów: włocławskiego, aleksandrowskiego, lipnowskiego, radziejowskiego i toruńskiego, poprzez sieć oddziałów, filii i BPOK-ów.

Przedmiotem działalności Banku według PKD jest: 6419Z – Pozostałe pośrednictwo pieniężne

Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.

Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

Na dzień 31.12.2019 r. Bank prowadził działalność w Centrali Banku, 8 oddziałach, 4 filiach i 1 punkcie kasowym zlokalizowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem elektronicznych kanałów dostępu.

<i>Lp.</i>	<i>Rodzaj placówki</i>	<i>Adres</i>
1	Centrala	87-800 Włocławek, ul. Żabia 6
2	I Oddział we Włocławku	87-800 Włocławek, ul. Żabia 6
3	Oddział w Osiecinach	88-220 Osiecin, Pl. Boh. Powstania Warszawy 5
4	Oddział w Brześciu Kujawskim	87-880 Brześć Kujawski, ul. Reymonta 15,
5	Oddział w Topólce	87-875 Topólka 47
6	Oddział w Wielgim	87-603 Wielgie, ul. Starowiejska 76
7	Oddział w Dobrzyńiu n/Wisłą	87-610 Dobrzyń n/Wisłą, ul. Słowackiego 1
8	Oddział w Lubaniu	87-732 Lubanie 17 b
9	Oddział w Toruniu	87-100 Toruń. ul. Towarowa 4-6
10	Filia nr 1 we Włocławku	87-800 Włocławek, ul. Kościuszki 21
11	Filia w Ciechocinku	87-720 Ciechocinek, ul. Zdrojowa 18A,
12	Filia w Radziejowie	88-200 Radziejów, ul. Brzeska 11
13	Filia w Aleksandrowie Kujawskim	87-700 Aleksandrów Kujawski, ul. Szkolna 13
14	Bankowy Punkt Obsługi Klienta w Nieszawie	87-830 Nieszawa ul. 3 Maja 2

Na dzień 31.12.2019 r. w strukturze Centrali Banku znajdowały się następujące komórki organizacyjne:

- 1) Wydział Rachunkowo-Finansowy;
- 2) Wydział Informatyki;
- 3) Wydział Ryzyk Bankowych i Monitoringu Kredytów;
- 4) Wydział Analiz Kredytowych i Administracji Kredytów;
- 5) Wydział Produktów Bankowych i Marketingu;
- 6) Wydział Organizacyjno-Samorządowy;
- 7) Samodzielne Stanowisko ds. Restrukturyzacji i Windykacji Kredytów;
- 8) Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności;
- 9) Samodzielne Stanowisko ds. Kontroli Wewnętrznej;
- 10) Samodzielne Stanowisko ds. Kontrolingu;
- 11) Samodzielne Stanowisko Inspektora Ochrony Danych.

oraz funkcjonowały 3 komitety:

- 1) Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO);
- 2) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO);
- 3) Komitet Kredytowy.

Bank posiada zaangażowanie kapitałowe w następujących podmiotach (których sprawozdania nie podlegają konsolidacji ze sprawozdaniem Banku):

w tys. zł

<i>Nazwa podmiotu</i>	<i>Rodzaj instrumentu</i>	<i>Wartość</i>	<i>Zaangażowanie kapitałowe pomniejsza / nie pomniejsza funduszy własnych Banku</i>
SGB - Bank S.A w Poznaniu	Akcje	5 462	Nie
Bank Polskiej Spółdzielczości S.A	Akcje	6	Nie
SGB Leasing Sp. z o. o.	Udziały	Kwota nominalna 755 nabyte za 2 737	Nie
Kujawskie Poręczenia Kredytowe Sp. z o. o.	Udziały	200	Nie
Concordia Polska TUW	Udziały	5	Nie
Spółdzielnia Mieszkaniowa Ursus we Włocławku	Udziały	2	Nie
Spółdzielczy System Ochrony SGB	Udziały	1	Nie

II. CELE I STRATEGIE ZARZĄDZANIA RODZAJAMI RYZYKA UZNANYMI PRZEZ BANK ZA ISTOTNE

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

1) Ryzyko kredytowe (w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych)

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem należności zagrożonych podmiotów niefinansowych i JST w kredytach podmiotów niefinansowych i JST ogółem na poziomie nie wyższym od 6%.
- 3) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 35%;
- 4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności: weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 75% funduszy własnych Banku.
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 80% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania;
- 6) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
- 2) ograniczenie łącznej kwoty dużych ekspozycji do poziomu 150% uznanego kapitału;
- 3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) dywersyfikacja ryzyka koncentracji geograficznej Banku, poprzez przystępowanie do konsorcjów bankowych z innymi bankami, w tym w szczególności z bankiem zrzeszającym.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 6% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 80% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie kredytów zabezpieczonych hipotecznie poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym, w przypadku których relacja wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza przyjętych poziomów;
- 2) stosowanie limitów LtV, na poziomie przyjętym przez Bank;
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów o wysokiej wiarygodności kredytowej, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci nieruchomości bez obciążeń w dziale III oraz IV, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania do 30 lat;
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
  - a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie,
  - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 10% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych,
  - c) korzystanie z wycen nieruchomości sporządzanych przez rzeczoznawców majątkowych znajdujących się na wykazie przyjętym przez Bank.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 6 % całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 10% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 7 lat;

- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom, w przypadku których relacja wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza poziomów maksymalnych przyjętych przez Bank.

2) Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- 2) racjonalizację kosztów;
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego poprzez opracowanie i wdrożenie:

- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

3) Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności poprzez:

- 1) utrzymywanie przez Bank nadwyżki aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni (tolerancja ryzyka płynności);
- 2) realizowanie strategii finansowania, poprzez:

- finansowanie działalności Banku głównie depozytami podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 80% pasywów ogółem,
  - posiadanie i aktualizuję w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów,
  - dostosowanie skali działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
  - możliwość pozyskiwania dodatkowym źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego,
  - w sytuacji awaryjnej, pozyskanie dodatkowego źródła finansowania w postaci środków uzyskanych w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.
- 3) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
  - 4) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
  - 5) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) przynajmniej na poziomie określonym w Planie Naprawy jako poziom ostrzegawczy;
  - 6) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne z zachowaniem limitu przyjętego w Systemie Ochrony;
  - 7) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
  - 8) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych oraz funduszy własnych w pasywach) na poziomie nieujemnym;
  - 9) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów;
  - 10) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
  - 11) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej,

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 2% sumy bilansowej;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
  - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa),
  - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego).
- 4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

5) Ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie ryzyka walutowego poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak, aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 3) utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych, które zaspokoją wpływy netto w danej walucie obcej;
- 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

6) Ryzyko kapitałowe

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- 3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 14,5%;
- 4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 11,5%;
- 5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 10,0%;

- 6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 80%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 10%; *(poziom ten trzeba obliczyć według wzoru: $\frac{1}{12,5 * \text{wskaźnik określony w pkt 6}}$)*
- 7) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 80% kapitału Tier I;
- 8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
- 9) przekazywanie na fundusze własne minimum 80% nadwyżki bilansowej;
- 10) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
- 11) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt 3), 4) i 5);
- 12) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego;
- 13) utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

7) Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- 1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
- 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 3) dążenie i dbałość o:
  - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumiany jako instytucja zaufania publicznego,
  - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
  - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
  - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Bank realizuje cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności poprzez:

- 1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
- 2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- 3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 4) systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;

- 2) na drugi poziom składa się:
  - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych,
  - b) działalność komórki do spraw zgodności.
- 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną:

- 1) w ramach pierwszego poziomu funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
  - a) Oddziały, Filie, BPOK-i;
  - b) Wydział Rachunkowo – Finansowy;
  - c) Wydział Produktów Bankowych i Marketingu;
  - d) Wydział Analiz Kredytowych i Administracji Kredytów;
  - e) Wydział Informatyki;
  - f) Wydział Organizacyjno – Samorządowy;
  - g) Samodzielne Stanowisko ds. Restrukturyzacji i Windykacji.
- 2) w ramach drugiego poziomu funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
  - a) Wydział Ryzyk Bankowych i Monitoringu Kredytów;
  - b) Samodzielne Stanowisko Inspektora Ochrony Danych;
  - a) Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków, przy czym nadzór nad drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku

1) Ryzyko kredytowe

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

- a) Indywidualny,
  - b) portfelowy,
- w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:
- a) wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16 grudnia 2008 roku wraz z późniejszymi zmianami,
  - b) dla portfela kredytowego:

- ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
- ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
- ocenę udziału kredytów restrukturyzowanych w portfelu kredytowym,
- ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
- ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
- ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
- monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
- analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
- analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
- ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
- przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów,
- posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kredytowych.

W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje następujące limity:

<i>L.p.</i>	<i>Rodzaj limitu</i>	<i>Wartość limitu</i>
Ryzyko kredytowe:		
1	Łączna wartość instrumentów finansowych związanych z osiągnięciem korzyści finansowych w funduszach własnych banku	Max 75%
2	Maksymalny poziom wskaźnika należności zagrożonych	6%
3	Minimalny poziom wskaźnika ozerwowania	35%
4	Maksymalny poziom nieodzyskanych kredytów i pożyczek	0,4%
5	Minimalny średni poziom odzysku ze stosowanych zabezpieczeń ekspozycji znajdujących się w windykacji dla hipoteki	95%
Ryzyko koncentracji:		
1	W jeden podmiot lub podmioty powiązane	maksymalnie 20% uznanego kapitału
2	Wobec członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących stanowisko kierownicze w Banku, podmiotów powiązanych z członkiem Rady Nadzorczej, członkiem Zarządu, pracownikiem zajmującym kierownicze stanowisko	maksymalnie 20% kapitału podstawowego Tier I
3	Dużych ekspozycji	150% uznanego kapitału
4	Indywidualnie istotnych ekspozycji	300% uznanego kapitału
5	Kredyty na cele mieszkaniowe	20% w ekspozycjach kredytów ogółem
6	Udzielone gwarancje	20% uznanego kapitału
7	Limity koncentracji branżowej w odniesieniu do uznanego kapitału:	maksymalna

		wysokość
	– administracja publiczna i ochrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	120%
	– budownictwo	110%
	– działalność finansowa i ubezpieczeniowa	30%
	– działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5%
	– pozostała działalność usługowa	15%
	– działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	35%
	– działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	25%
	– działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	15%
	– działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	32%
	– edukacja	5%
	– górnictwo i wydobywanie	10%
	– handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	175%
	– opieka zdrowotna i pomoc społeczna	100%
	– przetwórstwo przemysłowe	100%
	– rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	475%
	– transport i gospodarka magazynowa	15%
	– informacja i komunikacja	10%
	– wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	30%
	– dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	20%
	– inne	3%
8	Limity koncentracji geograficznej w odniesieniu do uznanego kapitału:	maksymalna wysokość
	– Region 1 – Województwo Kujawsko - Pomorskie	1000%
	– Region 2 - Województwa ościennie	100%
	– Region 3 - Pozostałe województwa	38%
9	Limity w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia w odniesieniu do uznanego kapitału:	maksymalna wysokość
	– poręczenia wg prawa cywilnego i wekslowego	350%
	– zastaw rejestrowy	20%
	– przewłaszczenie rzeczy ruchomej	130%
	– zastaw rejestrowy na papierach wartościowych	25%
	– przewłaszczenie papierów wartościowych	3%
	– blokada lokaty	7%
	– hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	400%
	– hipoteka pozostała	800%
	– cesja wierzytelności	30%
	– cesja praw z polis ubezpieczeniowych	100%
	– ubezpieczenie kredytu	60%
	– pozostałe zabezpieczenia	95%
Ryzyko EKZH:		
1	Poziom portfela EKZH netto	maksymalnie 80% portfela kredytowego

2	Maksymalny poziom wskaźnika należności zagrożonych w portfelu EKZH	6%
3	Wysokość EKZH wg rodzaju zabezpieczenia:	maksymalna wysokość
	– kredyt zabezpieczony hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej	15%
	– kredyt zabezpieczony hipotecznie na nieruchomości komercyjnej	65%
4	Wysokość EKZH wg podmiotu:	maksymalna wysokość
	– przedsiębiorstwa i spółki państwowe	17%
	– rolnicy	35%
	– przedsiębiorcy indywidualni	11%
	– budżet	1%
	– osoby prywatne	15%
	– jednostki finansowe	1%
5	Wysokość EKZH wg okresu trwania umowy:	maksymalna wysokość
	– udzielone na okres od 0 do 5 lat	7%
	– udzielone na okres od 5 do 10 lat	20%
	– udzielone na okres od 10 do 20 lat	44%
	– udzielone powyżej 20 lat	9%
6	Wysokość EKZH wg sektorów gospodarki:	maksymalna wysokość
	– budownictwo	3%
	– dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1%
	– działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2%
	– działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2%
	– działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3%
	– edukacja	1%
	– górnictwo i wydobywanie	2%
	– handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	5%
	– inne	1%
	– opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10%
	– pozostała działalność usługowa	2%
	– przetwórstwo przemysłowe	5%
	– rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	35%
	– transport i gospodarka magazynowa	1%
	– wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3%
	– działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2%
	– administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	1%
	– działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1%
7	Wysokość EKZH wg rodzaju zabezpieczenia:	maksymalna wysokość

	– blokada środków pieniężnych	2%
	– cesja wierzytelności	5%
	– hipoteka na nieruchomości komercyjnej i pozostałej	70%
	– hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	18%
	– cesja praw z umów ubezpieczeniowych	15%
	– poręczenie wg prawa cywilnego i wekslowego	10%
	– pozostałe formy zabezpieczeń	15%
	– przewłaszczenie rzeczy ruchomej	4%
	– ubezpieczenie kredytu	2%
	– weksel własny in blanco	2%
8	Wysokość EKZH wg regionu geograficznego:	maksymalna wysokość
	– Region 1 – Województwo Kujawsko - Pomorskie	72%
	– Region 2 - Województwa ościenne	5%
	– Region 3 - Pozostałe województwa	3%
Ryzyko DEK		
1	Poziom portfela DEK netto	maksymalnie 10% portfela kredytowego
2	Maksymalny poziom wskaźnika należności zagrożonych w portfelu DEK	6%
3	Ze względu na rodzaj produktu:	w odniesieniu do portfela DEK
	– kredyty gotówkowe	60%
	– kredyty w ROR (limity odnawialne i debety w ROR)	15%
	– karty kredytowe	5%
	– inne kredyty udzielone osobom fizycznym na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego	80%
4	Udział detalicznych ekspozycji kredytowych, dla których wskaźnik Dtl (wyliczony w momencie udzielenia kredytu) jest wyższy od 65%	maksymalnie 20% portfela DEK
5	Udział detalicznych ekspozycji kredytowych udzielonych w danym kwartale na warunkach niestandardowych generujących wyższe ryzyko kredytowe (odstępstwo)	maksymalnie 15% portfela DEK udzielonego w kwartale

2) Ryzyko operacyjne

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- a) na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce,
- b) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych, w oparciu o:
  - „mapę ryzyka operacyjnego”,
  - testy warunków skrajnych,
  - Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,
  - samoocenę ryzyka,

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- a) wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom produkty,
- b) wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,

- c) stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę”, regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- d) transferowanie ryzyka,
- e) stosowanie planów ciągłości działania.

W obszarze ryzyka operacyjnego Bank stosuje następujące limity:

<i>L.p.</i>	<i>Nazwa limitu</i>	<i>Wysokość limitu</i>
Kluczowe wskaźniki ryzyka		
1	Rotacja kadr w kwartale	Max 8%
2	Obecność kluczowych pracowników w skali miesiąca	Min 80%
3	Rotacja wśród informatyków w kwartale	Max 35%
4	Dostępność bankowości elektronicznej	Min 90%
5	Otwarte sprawy w których bank jest stroną pozwaną (liczba w miesiącu)	Max 1 sprawa w kwartale
6	Dostępność działania głównego systemu transakcyjnego	Min 90%
7	Zagrożenia ze strony złośliwego oprogramowania	Max 1 zagrożenie w miesiącu
8	Transakcje podejrzane i/ lub wątpliwe	Max 1 transakcja w miesiącu
9	Liczba złożonych przez Klientów Banku skarg i reklamacji	Max 6 w miesiącu
10	Dostępność bankomatów w skali miesiąca	Min 90%
11	Storna operacji księgowych w skali miesiąca	Max 1%
12	Suma strat z okresu 12 miesięcy do annualizowanego wyniku netto	Max 3%
Dodatkowe wskaźniki KRI		
1	Oszustwa wewnętrzne	Max 80 tys. zł
2	Oszustwa zewnętrzne,	Max 80 tys. zł
3	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy,	Max 60 tys. zł
4	Klienci, produkty i praktyki operacyjne,	Max 60 tys. zł
5	Szkody związane z aktywami rzeczowymi,	Max 80 tys. zł
6	Zakłócenia działalności banku i awarie systemów,	Max 175 tys. zł
7	Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi.	Max 275 tys. zł

3) Ryzyko płynności (opisane również szerzej w części XIII)

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

- a) płynności dziennej,
- b) płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
- c) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
  - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
  - zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności,

- analizę wskaźników płynnościowych,
- ocenę poziomu aktywów płynnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzeżenia,
- c) utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- d) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

W obszarze ryzyka płynności Bank stosuje następujące limity:

<i>L.p.</i>	<i>Rodzaj limitu</i>	<i>Wartość limitu</i>
1	Depozyty + fundusze własne / Kredyty + majątek trwały	105%
2	Pasywa stabilne + fundusze własne / Kredyty + majątek trwały	100%
3	Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Suma bilansowa	15%
4	Aktywa nieobciążone + zobowiązania pozabilansowe otrzymane / Środki obce niestabilne	100%
5	Maksymalny spadek depozytów:	
	- bieżących gospodarstw domowych	5%
	- terminowych gospodarstw domowych	5%
	- bieżących pozostałych podmiotów niefinansowych	10%
	- terminowych pozostałych podmiotów niefinansowych	10%
	- bieżących i terminowych instytucji rządowych i samorządowych	15%
	- depozyty sektora niefinansowego ogółem	5%
6	Maksymalny wzrost:	
	- środki dużych deponentów	20%
	- depozyty osób wewnętrznych	20%
	- depozyty podmiotów finansowych	20%
	- zobowiązań pozabilansowych udzielone dotyczących finansowania	20%
	- wykorzystanych udzielonych zobowiązań pozabilansowych dotyczących finansowania - osad	20%
	- kredytów przeterminowanych	10%
7	Zmiana struktury terminowej depozytów	
	- depozyty do 1 m / depozyty (w %)	5%
	- depozyty od 1 do 3 m / depozyty (w %)	5%
	- depozyty od 3 do 6 m / depozyty (w %)	5%
	- depozyty od 6 do 12 m / depozyty (w %)	5%
8	Limit koncentracji - dużych deponentów	5%
9	Zrywalność:	
	- depozyty sektora niefinansowego	3,50%
	- depozyty sektora instytucji rządowych i samorządowych	0,50%
	- depozyty razem	4,00%

10	Luka płynności	
	– luka dla przedziału do 7 dni	brak
	– luka dla przedziału od 7 dni do 1 m-ca	1
	– luka dla przedziału od 1 do 3 m-cy	1
	– luka dla przedziału od 3 do 6 m-cy	1
	– luka dla przedziału od 6 m-cy do 1 roku	1
	– luka dla przedziału od 1 roku do 2 lat	1
	– luka dla przedziału od 2 do 5 lat	1
	– luka dla przedziału od 5 do 10 lat	1
	– luka dla przedziału od 10 do 20 lat	1
	– luka dla przedziału powyżej 20 lat	1
11	Nadzorcze miary płynności:	
	– współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (B1/A5)	1
	– współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi ((B1+B2)/(A5+A4))	1
12	LCR	
	– zagregowany	100%
	– indywidualny	80%
13	NSFR	100%

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

- a) przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
  - b) bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych,
- w oparciu o:
- Lukę stopy procentowej,
  - ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
  - analizę wskaźników,
  - testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

<i>L.p.</i>	<i>Rodzaj limitu</i>	<i>Wartość limitu</i>
1	Maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	22% wyniku odsetkowego
2	Maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku	2% wyniku odsetkowego

	odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego	
3	Maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie	20% wyniku odsetkowego
4	Maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku	1,5% funduszy własnych
5	Maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku	2% kapitału Tier I
6	Maksymalnego poziomu aktywów o przedziałach przeszacowania powyżej 1 roku	1,5% sumy bilansowej
7	Maksymalnego poziomu pasywów o przedziałach przeszacowania powyżej 1 roku	0,3% sumy bilansowej

5) Ryzyko walutowe

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- wyznaczanie pozycji walutowych,
- ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) domykanie pozycji walutowych.

W obszarze ryzyka walutowego Bank stosuje następujące limity:

<i>L.p.</i>	<i>Rodzaj limitu</i>	<i>Wartość limitu</i>
1	Maksymalna całkowita pozycja walutowa	2% funduszy własnych
2	Maksymalne indywidualne pozycje walutowe:	
	- w odniesieniu do EUR	1,4% funduszy własnych
	- w odniesieniu do GBP	0,2% funduszy własnych
	- w odniesieniu do USD	0,4% funduszy własnych
3	Aktywa płynne dla poszczególnych walut	10% środków zgromadzonych przez klientów na rachunkach a`vista, bieżących i terminowych

6) Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
- b) szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- c) ocenę współczynników kapitałowych,
- d) ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- e) dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- b) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

W stosuje następujące limity alokacji kapitału:

<i>L.p.</i>	<i>Nazwa limitu</i>	<i>Wysokość limitu</i>
1	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	10%
2	Współczynnik kapitału Tier I	11,5%
3	Łączny współczynnik kapitałowy	14,5%
4	Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	10,00%
5	Obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych:	80%
	– regulacyjny wymóg kapitałowy - r. kredytowe	49%
	– dodatkowy wymóg kapitałowy - r. kredytowe	17,50%
	– regulacyjny wymóg kapitałowy - r. operacyjne	6%
	– dodatkowy wymóg kapitałowy - r. operacyjne	0%
	– regulacyjny wymóg kapitałowy - r. walutowe	0%
	– dodatkowy wymóg kapitałowy - r. walutowe	0%
	– ryzyko koncentracji	0%
	– ryzyko płynności	0%
	– ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	7,50%
	– ryzyko kapitałowe	0%
6	Obciążenie kapitałem regulacyjnym funduszy własnych	55%

7) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego);
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

4. Adekwatność systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych.

Na datę sporządzenia informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

<i>L.p.</i>	<i>Rodzaj ryzyka</i>	<i>Wartość % w stosunku do funduszy własnych</i>
1	Ryzyko kredytowe	56,95%
2	Ryzyko operacyjne	5,65%
3	Ryzyko stopy procentowej	7,83%

5. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Poszczególni członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku sprawują następującą ilość funkcji w zarządzie lub radzie nadzorczej innego podmiotu:

	<i>Liczba funkcji w zarządzie innego podmiotu</i>	<i>Liczba funkcji w radzie nadzorczej innego podmiotu</i>
Prezes Zarządu		1
Wiceprezes Zarządu ds. Ekonomicznych		1
Członek Rady Nadzorczej	1	
Członek Rady Nadzorczej		1

Pozostali członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej nie sprawowali funkcji w zarządzie lub radzie nadzorczej innego podmiotu.

6. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedniości

Zgodnie ze Statutem Banku członków Zarządu powołuje Rada Nadzorcza z uwzględnieniem indywidualnej oceny kwalifikacji kandydatów na członków Zarządu polegającej na ocenie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych funkcji i powierzonych obowiązków oraz dawania rękojmi należytego wykonywania obowiązków. Przy powołaniu członków Zarządu, Rada Nadzorcza zobowiązana jest kierować się wynikami uprzedniej oceny odpowiedniości indywidualnej kandydatów na członków Zarządu dokonywanej zgodnie z wewnętrzną Polityką oceny odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu, członków Zarządu oraz Zarządu w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym.

Powołanie Prezesa Zarządu następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego w trybie przewidzianym w ustawie Prawo bankowe. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje Rada Nadzorcza. Rada Nadzorcza, żąda od kandydata na Prezesa Zarządu złożenia dokumentów wynikających z Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 10 marca 2017 r. w sprawie informacji i dokumentów dotyczących założycieli i zarządu banku przekazywanych Komisji Nadzoru Finansowego.

Powołanie pozostałych członków Zarządu następuje na wniosek Prezesa Zarządu. Rada Nadzorcza przed podjęciem uchwały powołującej kandydata na członka Zarządu zobowiązana jest do odebrania od osoby aplikującej stosownych zaświadczeń i oświadczeń dokumentujących stan wykształcenia i posiadanego doświadczenia zawodowego. Rada

Nadzorcza może zobowiązać kandydata do przedłożenia również innych dokumentów, w przypadku skierowania do Banku takiego żądania przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Zgodnie ze Statutem Banku członków Rady Nadzorczej wybiera Zebranie Przedstawicieli z uwzględnieniem indywidualnej oceny kwalifikacji kandydatów na członków oraz członków Rady Nadzorczej polegającej na ocenie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych funkcji i powierzonych obowiązków oraz dawania rękojmi należytego wykonywania obowiązków. Przy wyborze członków Rady Nadzorczej, Zebranie Przedstawicieli zobowiązane jest kierować się wynikami uprzedniej oceny odpowiedniości indywidualnej kandydatów na członków Rady Nadzorczej dokonywanej zgodnie z wewnętrzną Polityką oceny odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej, członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym.

Bank, celem promowania różnicowania przyjął w 2019 roku Politykę różnicowania członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu oraz personelu w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym. Bank nie określa docelowych liczbowych wartości w zakresie różnicowania, będzie jednak w miarę możliwości, przy zachowaniu zasady proporcjonalności (w stosunku do rozmiarów prowadzonej przez Bank działalności oraz formy organizacyjnej i jej struktury) starał się brać pod uwagę w procesie rekrutacji zalety płynące ze zróżnicowania i starał się zapewnić zróżnicowanie, tak wśród członków organów Banku, jak i wśród pracowników.

W roku 2019 członkowie Zarządu zostali poddani ocenie odpowiedniości, w oparciu o wewnętrzną Politykę oceny odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu, członków Zarządu oraz Zarządu w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym. Na podstawie złożonej dokumentacji Rada Nadzorcza, na posiedzeniu w dniu 23 kwietnia 2019 r., dokonała pozytywnej następczej oceny odpowiedniości indywidualnej poszczególnych członków Zarządu oraz pozytywnej oceny odpowiedniości kolegialnej Zarządu.

W roku 2019 członkowie Rady Nadzorczej zostali poddani ocenie odpowiedniości, w oparciu o wewnętrzną Procedurę oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej i Rady Nadzorczej Kujawsko – Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego (po dokonaniu oceny przyjęto w Banku Politykę oceny odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej, członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym). Na podstawie złożonej dokumentacji Zebranie Przedstawicieli w dniu 31 maja 2019 r. dokonało pozytywnej oceny indywidualnej następczej poszczególnych członków Rady Nadzorczej oraz pozytywnej oceny kolegialnej Rady Nadzorczej.

W ocenie w/w organów zarówno członkowie Rady Nadzorczej jak i członkowie Zarządu spełniają wymagania określone w przepisach art. 22aa ustawy Prawo bankowe, posiadając wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

Zarząd Banku i Rada Nadzorcza mają charakter kolegialny. Indywidualne kompetencje poszczególnych członków kolegialnego Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, jako odpowiednio organu zarządzającego i nadzorczego dopełniają się w taki sposób, aby możliwe było zapewnienie odpowiedniego poziomu kolegialnego zarządzania i nadzoru nad działalnością Banku.

7. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W Banku funkcjonują następujące komitety, pełniące rolę doradczą w zarządzaniu ryzykiem:

- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), który spotyka się co najmniej 1 raz w miesiącu. W 2019 roku odbyło się 20 posiedzeń Komitetu.
- Komitet Ryzyka Operacyjnego, który spotyka się co najmniej 1 raz w miesiącu. W 2019 roku odbyło się 14 posiedzeń Komitetu.
- Komitet Kredytowy, w 2019 roku odbyło się 138 posiedzeń.
- Komitet Audytu Rady Nadzorczej, który spotyka się w terminach ustalonych przez przewodniczącego nie rzadziej niż 4 razy w roku. W 2019 roku odbyło się 9 posiedzeń Komitetu.

8. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku

System przepływu informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku.

W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego ryzyka sprawozdawane są:

- wyniki pomiaru ryzyka (wynikające z pomiarów opisanych w części II.3), w tym wyniki testów warunków skrajnych,
- informacja o realizacji przyjętych w Banku celów strategicznych (tolerancji / apetytu na ryzyko) oraz pozostałych limitów,
- wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Raporty z zakresu poszczególnych rodzajów ryzyka pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Co do zasady raporty z ryzyk dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością miesięczną lub kwartalną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością kwartalną lub półroczną.

Dodatkowo raporty z ryzyka kredytowego, ryzyka koncentracji kredytowej, ryzyka EKZH, ryzyka DEK, ryzyka płynności, ryzyka stopy procentowej, ryzyka walutowego, ryzyka kapitałowego są prezentowane na posiedzeniach Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), z częstotliwością kwartalną.

Raporty z ryzyka operacyjnego oraz ryzyka braku zgodności są prezentowane na posiedzeniach Komitetu Ryzyka Operacyjnego z częstotliwością kwartalną.

III. FUNDUSZE WŁASNE

1. Budowa funduszy własnych

Lp.*	Pozycja	Kwota
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	1 255
2	Zyski zatrzymane	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	52 017
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 i	

	powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	53 272
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	9
7a	Dodatkowe odliczenie z tytułu rezerw	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	457
17	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)	
22	Kwota przekraczająca próg 17,65% (kwota ujemna)	
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednie instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	
25a	Straty za bieżący rok obrachunkowy (kwota ujemna)	
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	465
29	Kapitał podstawowy Tier I	52 806
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	858
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	858
39	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	

42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)	
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	
44	Kapitał dodatkowy Tier I	858
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	53 664
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	997
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	2 002
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	2 174
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	5 173
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	
58	Kapitał Tier II	5 173
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	58 837
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	375 048
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	0
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	0
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	0
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	0
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	0
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	0
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	0
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	0
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3	

76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji

2. Ogólny opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I

W związku z umieszczeniem przez EBA funduszu udziałowego na liście instrumentów spełniających kryteria dla funduszy CET I oraz odzwierciedleniem przepisu art. 10c ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych w statucie banku, udziały klientów banku stały się w pełni zgodne z przepisami rozporządzenia CRR i tym samym mogą być zaliczane do funduszy CET I. Bank wykazuje w ramach funduszu udziałowego bezpośrednio udziały opłacone do dnia 28 czerwca 2013 roku. Udziały opłacone po dacie 28 czerwca 2013 roku Bank zalicza do funduszy własnych po uzyskaniu zgody KNF. Wypłata udziałów zaliczonych do funduszy własnych wymaga zgody KNF.

Jednostkowa wartość udziału członkowskiego wynosi 500 zł.

3. Informacja w zakresie instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier i kapitału Tier II zgodnie z poniższym wzorem

1	Emitent	Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy	Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy
2	Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	Nie dotyczy	Nie dotyczy
3	Prawo lub prawa właściwe którym podlega instrument	Polskie	Polskie
	Ujmowanie w kapitale regulacyjnym		
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał dodatkowy Tier I (30 % wartości obligacji) Kapitału Tier II (pozostała część 70 % wartości obligacji)	Kapitał dodatkowy Tier I (30 % wartości obligacji) Kapitału Tier II (pozostała część 70 % wartości obligacji)

5	Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II
6	Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-)skonsolidowanym	Na poziomie jednostkowym	Na poziomie jednostkowym
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Obligacje długoterminowe (seria A/2010)	Obligacje długoterminowe (seria B/2010)
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	1,66 mln zł (z tego 0,50 mln zł w kapitale podstawowym Tier 1; 1,16 mln zł w kapitale Tier II)	1,2 mln zł (z tego 0,36 mln zł w kapitale podstawowym Tier 1; 0,84 mln zł w kapitale Tier II)
9	Wartość nominalna instrumentu	3 000,00	2 000,00
9a	Cena emisyjna	1,00	1,00
9b	Cena wykupu	1,00	1,00
10	Klasyfikacja księgowa	Zobowiązanie - opcja wyceny według wartości godziwej	Zobowiązanie - opcja wyceny według wartości godziwej
11	Pierwotna data emisji	15-07-2010	29-12-2010
12	Wieczyste czy terminowe	terminowy	Terminowy
13	Pierwotny termin zapadalności	14-07-2025	29-12-2025
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	Tak	Tak
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	W przypadku braku zgody KNF na zaliczenie obligacji do funduszy własnych istniała opcja wykupu do 14-07-2011 r.	W przypadku braku zgody KNF na zaliczenie obligacji do funduszy własnych istniała opcja wykupu do 29-12-2011 r.
16	Kolejne terminy wykupu jeżeli dotyczy Kupony/dywidendy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
17	Stała lub zmienna dywidenda/stały lub zmienny kupon	Zmienny kupon	Zmienny kupon
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	Obligacje oprocentowane wg stawki WIBOR6M plus marża 3 p.p.; okresy odsetkowe wynoszą 6 m-y	Obligacje oprocentowane wg stawki WIBOR6M plus marża 3 p.p.; okresy odsetkowe wynoszą 6 m-y
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacania dywidendy	Tak	Tak
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	Częściowo uznaniowe	Częściowo uznaniowe
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	Obowiązkowe	Obowiązkowe
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	Nie	Nie

22	Nieskumulowane czy skumulowane	Nieskumulowane	Nieskumulowane
23	Zamienne czy niezamienne	Niezamienne	Niezamienne
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia powodujące zamianę	Nie dotyczy	Nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	Nie dotyczy	Nie dotyczy
28	Jeżeli zamienne należy określić rodzaj instrumentu na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy
30	Odpisy obniżające wartość	Nie	Nie
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	W przypadku ogłoszenia upadłości Emitenta lub jego likwidacji roszczenia Obligatariuszy zaspakajane są w ostatniej kolejności, w tym środki pieniężne podlegające zwrotowi w ostatniej kolejności.	W przypadku ogłoszenia upadłości Emitenta lub jego likwidacji roszczenia Obligatariuszy zaspakajane są w ostatniej kolejności, w tym środki pieniężne podlegające zwrotowi w ostatniej kolejności.
36	Niezgodne cechy przejściowe	Nie	Nie
37	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

IV. WYMOGI KAPITAŁOWE

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank wyznacza kapitał wewnętrzny na wszystkie zidentyfikowane ryzyka istotne dla Banku, które nie zostały objęte wyznaczaniem kapitału regulacyjnego lub w ocenie Banku kapitał ten nie w pełni pokrywa ryzyko.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- a) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- b) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,
- c) walutowego w oparciu o metodę de minimis.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne przyjmuje się następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka obliczany jest jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt 1, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
- 3) część lub całość kwoty, o której mowa w pkt 2, Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
- 4) poziom akceptowalnej straty lub utraconego przychodu (tzw. wskaźnik wrażliwości).

Bank wyznacza raz do roku (jako procent funduszy własnych Banku) w oparciu o następujące przesłanki:

- a) wysokość planowanego wyniku finansowego na rok obrotowy, w którym aktualizujemy niniejsze zasady,
- b) poziom współczynnika wypłacalności,
- c) plany kapitałowe.
- 5) dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) będzie kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka, o którym mowa w pkt 4.

Wyznaczając wymagany poziom kapitału wewnętrznego, z wykorzystaniem w/w metod, Bank:

- 1) ocenia czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku Zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka;
- 2) szacuje wymogi kapitałowe na pozostałe, istotne rodzaje ryzyka nie objęte wyznaczaniem regulacyjnych wymogów kapitałowych;
- 3) wyznacza zagregowany kapitał wewnętrzny, stanowiący sumę wymogów, o których mowa w pkt 1 i 2.

Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na minimalnym poziomie 10%.

Na datę informacji relacja wynosiła 11,36%.

W 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego na dzień 31.12.2019 roku został wyznaczony metodą standardową, zgodnie z Rozporządzeniem CRR. Wartość aktywów ważonych ryzykiem oraz wartość wymogu kapitałowego w podziale na poszczególne klasy ekspozycji (tj., kwota stanowiąca 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej klasy ekspozycji), przedstawia poniższa tabela:

<i>Kategoria</i>	<i>Wartość aktywów ważonych ryzykiem tys. zł</i>	<i>Wymóg kapitałowy tys. zł</i>
ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1 999	160
ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	3 914	313
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	150	12
ekspozycje wobec instytucji	0	0
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	29 378	2 350
ekspozycje detaliczne	129 657	10 373
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	120 890	9 671
ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	18 284	1 463
ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	6 918	553
ekspozycje kapitałowe	14 118	1 129
pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
inne pozycje	8 177	654
Razem regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe		26 679

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego

<i>L.p.</i>	<i>Ryzyko</i>	<i>Regulacyjny wymóg kapitałowy tys. zł</i>
1	kredytowe	26 679
2	operacyjne	3 325
3	rynkowe	0,0
Razem		30 004

V. RYZYKO KREDYTOWE

1. Definicja dla należności: nieobsługiwanych i restrukturyzowanych oraz przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane są zdefiniowane w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (dalej: Rozporządzenie 680/2014).

Zgodnie z Załącznikiem V do Rozporządzenia 680/2014, za ekspozycje nieobsługiwane uznaje się ekspozycje, które spełniają dowolne z poniższych kryteriów:

- przeterminowanie istotnych ekspozycji o ponad 90 dni,
- małe prawdopodobieństwo wywiązania się w całości przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych bez konieczności realizacji zabezpieczenia, niezależnie od istnienia przeterminowanych kwot lub liczby dni przeterminowania.

Jednocześnie ekspozycje, w odniesieniu do których uznaje się, że miało miejsce niewykonanie zobowiązania zgodnie z art. 178 CRR, oraz ekspozycje, w odniesieniu do których stwierdzono utratę wartości zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, zawsze uznaje się za ekspozycje nieobsługiwane. W praktyce za ekspozycje nieobsługiwane Bank uznaje ekspozycje zagrożone.

Za należności przeterminowane Bank uznaje należności, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 30 dni.

Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie *zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków*

Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości:

- 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,
- 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,
- 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej,

po uwzględnieniu pomniejszeń podstawy naliczania rezerw i odpisów.

Bank tworzy rezerwę na ryzyko ogólne zgodnie z wewnętrzną procedurą, przy czym na ryzyko kredytowe podstawę tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowej bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi, ale z uwzględnieniem przewidywanej w związku z restrukturyzacją zadłużenia kwoty umorzenia części ekspozycji kredytowej.

W przypadku, gdy Bank posiada wobec dłużnika ekspozycje kredytowe stanowiące zarówno należności bilansowe, jak i udzielone zobowiązania pozabilansowe, jeżeli warunki umowy nie stanowią inaczej, posiadane zabezpieczenia uwzględnia się w pierwszej kolejności w

ustalaniu podstawy tworzenia rezerwy celowej na należności bilansowe oraz odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi (czyli kolejność jest następująca: kapitał/odsetki/zobowiązania pozabilansowe).

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi tworzy się, aktualizuje co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych, przy czym:

- 1) jeżeli w trakcie kwartału kalendarzowego wystąpi jeden z przypadków tj.:
  - całkowita spłata lub wygaśnięcie ekspozycji kredytowej z tytułu zobowiązania pozabilansowego,
  - częściowa spłata ekspozycji kredytowej, w części odpowiadającej tej spłacie,
  - zmiana kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji,
  - lub wygaśnięcie ekspozycji kredytowej w wyniku przejęcia przez Bank aktywów dłużnika, jeżeli ich wartość rynkowa jest równa lub wyższa niż dług.

rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi aktualizuje się najpóźniej na koniec miesiąca, w którym nastąpiło jedno z wymienionych zdarzeń.

- 2) rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi wynikające z automatycznej klasyfikacji ekspozycji kredytowych ze względu na kryterium terminowości spłat tworzy się na bieżąco.

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi tworzy się w ciężar kosztów.

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi rozwiązuje się (całkowicie lub częściowo) po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia po terminie wydania odpowiedniej decyzji, nie później jednak niż w terminie najbliższej klasyfikacji.

Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisuje się w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych.

Ekspozycje kredytowe, z wyłączeniem zobowiązań pozabilansowych lub inne aktywa umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają uprzednio utworzone rezerwy oraz odpisy, w kwocie umorzonej, przedawnionej lub nieściągalnej.

2. Kategorie ekspozycji kredytowych, w tym kategorie istotne

Bank nie dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na kategorie istotne, zgodnie z zapisami procedury „Zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”.

3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące regiony geograficzne:

<i>Region geograficzny</i>	<i>wartość tys. zł</i>
Region 1 Województwo Kujawsko-Pomorskie	442 652
Region 2 Województwa Ościenne	12 361
Region 3 Pozostałe województwa	1 732

Bank klasyfikuje ekspozycje kredytowych w podziale na regiony geograficzne przy uwzględnieniu kryterium istotności.

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):

<i>L.p.</i>	<i>Branża</i>	<i>wartość tys. zł</i>	<i>Czy branża jest istotna tak/nie</i>
1	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	198 188	Tak
2	Górnictwo i wydobywanie	3 791	Nie
3	Przetwórstwo przemysłowe	26 149	Nie
4	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz,	4 003	Nie
5	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz (...);	7 768	Nie
6	Budownictwo	21 254	Nie
7	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	47 777	Nie
8	Transport, gospodarka magazynowa	1 446	Nie
9	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7 268	Nie
10	Informacja i komunikacja	221	Nie
11	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 930	Nie
12	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	18 868	Nie
13	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3 148	Nie
14	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1 361	Nie
15	Administracja publiczna i obrona narodowa	17 096	Nie
16	Edukacja	439	Nie
17	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	11 130	Nie
18	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	75	Nie
19	Pozostała działalność usługowa	1 462	Nie
20	Inne	0	Nie

Przy czym jeżeli kwota ekspozycji w danej branży przekroczy 20% łącznej kwoty ekspozycji, to bank przeprowadza przynajmniej raz w roku dodatkową analizę ryzyka wynikającego z koncentracji ekspozycji.

5. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności

Podział ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności przedstawia się następująco:

<i>Termin zapadalności</i>	<i>wartość tys. zł</i>
do 1 miesiąca	9 455
1 – 3 miesięcy	18 694
3 – 6 miesięcy	16 804

6 – 12 miesięcy	15 539
1 rok – 2 lat	21 452
2 lata – 5 lat	75 607
5 lat – 10 lat	107 312
10 lat – 20 lat	137 145
powyżej 20 lat	29 470

6. Struktura ekspozycji zagrożonych według kategorii dla istotnych branż

Podział ekspozycji kredytowych zagrożonych dla istotnych branż przedstawia się następująco:

w tys. zł

<i>L.p.</i>	<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Poniżej standardu</i>	<i>Wątpliwe</i>	<i>Stracone</i>	<i>Razem zagrożone</i>
<i>Istotna branża</i>					
1	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – udział 53,08%	277	1 392	655	2 324

7. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym

Bank tworzy następujące rezerwy oraz odpisy aktualizujące z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości :

- rezerwy i odpisy aktualizujące na ekspozycje w sytuacji poniżej standardu w wysokości 20% wartości ekspozycji,
- rezerwy i odpisy aktualizujące na ekspozycje w sytuacji wątpliwej w wysokości 50% wartości ekspozycji,
- rezerwy i odpisy aktualizujące na ekspozycje w sytuacji straconej w wysokości 100% wartości ekspozycji.

Kwoty rezerw i odpisów aktualizujących utworzonych na poszczególne ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości, które obejmuje saldo początkowe oraz saldo końcowe ekspozycji, zostały przedstawione w tabeli poniżej:

w tys. zł.

<i>Kategoria</i>	<i>Saldo początkowe</i>		<i>Saldo końcowe</i>	
	<i>Rezerwy celowe</i>	<i>Odpisy na odsetki</i>	<i>Rezerwy celowe</i>	<i>Odpisy na odsetki</i>
<i>Poniżej standardu</i>	513	0	181	1
<i>Wątpliwe</i>	648	5	336	5
<i>Stracone</i>	4 675	2 416	6 096	3 303

W Banku występowały korekty wartości z tytułu nierozliczonej prowizji wchodzącej do rachunku ESP. Kwoty przedstawiające saldo początkowo oraz saldo końcowe korekt wartości z rozpoznaną utratą wartości zaprezentowano w tabeli poniżej:

w tys. zł.

<i>Kategoria</i>	<i>Saldo początkowe</i>	<i>Saldo końcowe</i>
	<i>Korekty wartości</i>	<i>Korekty wartości</i>
Poniżej standardu	39	11
Wątpliwe	25	36
Stracone	12	15

8. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych

w tys. zł

	a	b	C		d	e	f	g	h
	Wartość bilansowa brutto /kwota nominalna ekspozycji					Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenia rzeczowe lub gwarancje finansowe otrzymane	
	Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane			W tym ekspozycje dotknięte utratą wartości	Obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	Nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych		W tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne
			W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania						
1	Kredyty i zaliczki	580	846		846	0	171	0	
2	Banki centralne	0	0		0	0	0	0	
3	Instytucje rządowe	0	0		0	0	0	0	
4	Instytucje kredytowe	0	0		0	0	0	0	
5	Inne instytucje finansowe	0	0		0	0	0	0	
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	0	665		665	0	73	0	
7	Gospodarstwa domowe	580	181		181	0	98	0	
8	Dłużne papiery wartościowe	0	0		0	0	0	0	
9	Udzielone zobowiązania do udzielenia pożyczki	0	0		0	0	0	0	
10	Łącznie	580	846		846	0	171	0	

Legenda:

pola, których wypełnianie jest obowiązkowe

pola, których wypełnianie jest nieobowiązkowe

9. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania

w tys. zł

a	B	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna											
Ekspozycje obsługiwane				Ekspozycje nieobsługiwane							
	Nieprzeterminowane lub przeterminowane ≤ 30 dni	Przeterminowane > 30 dni ≤ 90 dni		Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤ 90 dni	Przeterminowane > 90 dni ≤ 180 dni	Przeterminowane > 180 dni ≤ 1 rok	Przeterminowane > 1 rok ≤ 5 lat	Przeterminowane powyżej 5 lat	Przeterminowane > 5 lat ≤ 7 lat	Przeterminowane > 7 lat	W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania
1	Kredyty i zaliczki	610 802	241		9 932	607	4	8 138	1 583		10 332
2	Banki centralne	0	0		0	0	0	0	0		0
3	Instytucje rządowe	17 096	0		0	0	0	0	0		0
4	Instytucje kredytowe	195 290	0		0	0	0	0	0		0
5	Inne instytucje finansowe	5 200	0		0	0	0	0	0		0
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	100 827	204		7 913	314	0	6 359	1 258		7 931
7	W tym MŚP	100 485	204		7 913	314	0	6 359	1 258		7 931
8	Gospodarstwa domowe	292 389	37		2 019	293	4	1 779	325		2 401
9	Dłużne papiery wartościowe	35 745	0		0	0	0	0	0		0
10	Banki centralne	29 998	0		0	0	0	0	0		0
11	Instytucje rządowe	2 815	0		0	0	0	0	0		0
12	Instytucje kredytowe	0	0		0	0	0	0	0		0
13	Inne instytucje finansowe	1 309	0		0	0	0	0	0		0
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe	1 623	0		0	0	0	0	0		0
15	Ekspozycje										0

	pozabilansowe												
16	Banki centralne												0
17	Instytucje rządowe												0
18	Instytucje kredytowe												0
19	Inne instytucje finansowe												0
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe												0
21	Gospodarstwa domowe												0
22	Łącznie		646 547	241		9 932	607	4	8 138	1 583			10 332

Legenda:

	pola, których wypełnianie jest obowiązkowe
	pola, których wypełnianie jest nieobowiązkowe
	pola zablokowane, zgodnie ze wzorcem zaprezentowanym w „Wytycznych dotyczących ujawniania w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych” (EBA/GL/2018/10)
	kolumny „h” oraz „i” - dostosowano do podziału terminowego obowiązującego w sprawozdawczości FINREP , formularz F.18, w wytycznych EBA obowiązują przedziały: kol „h” - przeterminowane >1 rok <=2 lata, kol „i” - przeterminowane >2 lata<=5 lat

10. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy

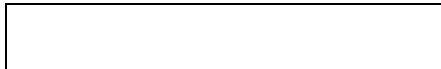

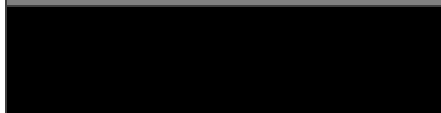
w tys. zł

		Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna				Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw						Skumulowane odpisania częściowe	Otrzymane zabezpieczenia i gwarancje finansowe		
		Ekspozycje obsługiwane		Ekspozycje nieobsługiwane		Ekspozycje obsługiwane – skumulowana utrata wartości i rezerwy			Ekspozycje nieobsługiwane – skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw				Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych	
		W tym etap 1	W tym etap 2		W tym etap 2	W tym etap 3		W tym etap 1	W tym etap 2		W tym etap 2	W tym etap 3			
1	Kredyty i zaliczki	611 043		20 264			0			9 922					8 797
2	Banki centralne	0		0			0			0					0
3	Instytucje rządowe	17 096		0			0			0					0
4	Instytucje kredytowe	195 290		0			0			0					0
5	Inne instytucje finansowe	5 200		0			0			0					0
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	101 031		15 844			0			8 136					7 343
7	W tym MŚP	100 689		15 844			0			8 136					7 343
8	Gospodarstwa domowe	292 426		4 420			0			1 786					1 454

9	Dłużne papiery wartościowe	35 745			0			0			0				0
10	Banki centralne	29 998			0			0			0				0
11	Institucje rządowe	2 815			0			0			0				0
12	Institucje kredytowe	0			0			0			0				0
13	Inne instytucje finansowe	1 309			0			0			0				0
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe	1 623			0			0			0				0
15	Ekspozycje pozabilansowe	32 398			2 197			0			329				0
16	Banki centralne														
17	Institucje rządowe														
18	Institucje kredytowe														
19	Inne instytucje finansowe														
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe														
21	Gospodarstwa domowe														
22	Łącznie	679 186			22 461			0			10 251				8 797

Legenda:

	pola, których wypełnianie jest obowiązkowe
	pola, których wypełnianie jest nieobowiązkowe
	pola zablokowane, zgodnie z objaśnieniami poniżej nie dotyczy banków stosujących krajowe zasady rachunkowości
	pola zablokowane, zgodnie ze wzorcem zaprezentowanym w „Wytycznych dotyczących ujawniania w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych” (EBA/GL/2018/10)

11. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowania egzekucyjne

w tys. zł

		Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie	
		Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
1	Rzeczowe aktywa trwałe	0	0
2	Inne niż rzeczowe aktywa trwałe	0	0
3	<i>Nieruchomości mieszkalne</i>	0	0
4	<i>Nieruchomości komercyjne</i>	0	0
5	<i>Ruchomości (samochody, środki transportu itp.)</i>	0	0
6	<i>Kapitał własny i instrumenty dłużne</i>	0	0
7	<i>Pozostałe</i>	0	0
8	Łącznie	0	0

VI. TECHNIKI OGRANICZANIA RYZYKA KREDYTOWEGO

Techniki redukcji ryzyka kredytowego Bank stosuje w zakresie:

- 1) tworzenia rezerw celowych i odpisów na odsetki – w zakresie pomniejszania podstawy ich naliczania:

<i>Rodzaj zabezpieczenia</i>	<i>Wartość ekspozycji kredytowych (bilansowa brutto) dla których Bank stosuje pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych</i>
	<i>tys. zł</i>
BGK Gwarancja deminimis	552
Hipoteka komercyjna	7 511
Hipoteka zamieszkała	984
Zastaw rejestrowy na rzeczy ruchomej	250
Kaucja	500

- 2) wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem – w zakresie zamiany wagi ryzyka kontrahenta na wagę ryzyka zabezpieczenia lub stosowania preferencyjnej wagi ryzyka 35%:

<i>Rodzaj zabezpieczenia</i>	<i>Wartość ekspozycji kredytowych (bilansowa netto) dla których Bank stosuje technikę redukcji ryzyka kredytowego</i>
	<i>tys. zł</i>
Zabezpieczenia rzeczywiste	
kaucja pieniężna	2 029
Zabezpieczenia nierzeczywiste	
gwarancje BGK	23 662

VII. KORZYSTANIE Z OCEN ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ ECAI

Bank ma możliwość korzystania z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:

- 1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
- 2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej,
- 3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące.

którym to kategoriom przypisywana jest waga ryzyka odpowiadająca stopniu jakości kredytowej rządu polskiego.

Bank zakłada możliwość korzystania z ocen jakości kredytowej nadanych przez następujące instytucje ECAI:

- 1) Fitch Ratings;

- 2) Moody's Investors Service;
- 3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank może uwzględnić tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.

Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas może uwzględnić te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich;

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

<i>Stopień jakości kredytowej</i>	<i>Ocena wiarygodności kredytowej</i>		
	<i>Fitch Ratings</i>	<i>Moody's Investors Service</i>	<i>Standard and Poor's Ratings Services</i>
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

W 2019 roku Bank nie korzystał z ocen w/w instytucji.

VIII. RYZYKO RYNKOWE

Według stanu na datę sporządzania informacji, w zakresie ryzyka walutowego nie tworzono wymogu kapitałowego.

IX. RYZYKO OPERACYJNE

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego.

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka operacyjnego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 3 325 tys. zł.

Wartość strat brutto wynikających z ryzyka operacyjnego w 2019 roku w podziale na kategorie zdarzeń przedstawia się następująco:

L.p.	Kategoria zdarzenia	Wartość straty w tys. zł
1	Oszustwa wewnętrzne	0

2	Oszustwa zewnętrzne	0
3	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0
4	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	0
5	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	0
6	Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	2
7	Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	7
Razem		9

X. EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE

Ekspozycje kapitałowe nabywane są przez Bank w celu osiągnięcia zysków kapitałowych. Zestawienie kapitałowych papierów wartościowych według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawia poniższa tabela:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Kwota zakupiona ze względu na:</i> • <i>zyski kapitałowe</i> • <i>zamiar strategiczny</i>	<i>Zasady wyceny</i>
akcje SGB-Banku S.A.	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia
akcje BPS S.A.	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia
udziały SGB Leasing Sp. z o.o. Poznań	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia
udziały KPK Sp. z o.o.	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia
udziały Concordia Polska TUW	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia
udziały SM „URSUS” Włocławek	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia
udziały Spółdzielczy System Ochrony SGB	zamiar strategiczny	wg ceny nabycia

Wartość bilansowa i godziwa posiadanych papierów wartościowych:

w tys. zł.

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Wartość bilansowa</i>	<i>Wartość godziwa</i>
akcje SGB-Banku S.A.	5 462	5 462
akcje BPS S.A.	6	6
udziały SGB Leasing Sp. z o.o. Poznań	2 737	2 737
udziały KPK Sp. z o.o.	200	200
udziały Concordia Polska TUW	5	5
udziały SM „URSUS” Włocławek	2	2
udziały Spółdzielczy System Ochrony SGB	1	1

W 2019 roku Bank nie realizował zysków i strat dotycząca ekspozycji kapitałowych. Powyższe ekspozycje kapitałowe nie są przedmiotem obrotu giełdowego.

XI. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ W PORTFELU NIEHANDLOWYM

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stawki referencyjne.

W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi 0,22% sumy bilansowej.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych obniża wynik odsetkowy Banku o 5 487 tys. zł.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych zmienia bilansową wartość kapitału o 770 tys. zł.

XII. POLITYKA ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ

Od 2018 roku w Banku obowiązuje „Polityka wynagrodzeń osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” (dalej Polityka wynagrodzeń). Przepisy Polityki wynagrodzeń dostosowane są m.in. do następujących przepisów prawa:

- 1) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach;
- 2) Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 604/2014 z dnia 4 marca 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych w odniesieniu do kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych ustalania kategorii pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka instytucji.

Polityka wynagrodzeń przygotowywana została przez Zarząd i uchwalona przez Radę Nadzorczą. Rada Nadzorcza Banku omawiała zbiorczo zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń w 2019 roku dwukrotnie. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/komitetu ds. wynagrodzeń. Bank formułując kształt polityki wynagrodzeń opierał się na projekcie regulacji przygotowanym przez Spółdzielczy System Ochrony SGB dla banków spółdzielczych – uczestników Systemu Ochrony. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.

Wprowadzając Politykę wynagrodzeń dokonano oceny stanowisk, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku na podstawie kryteriów jakościowych i właściwych kryteriów ilościowych określonych w art. 3 i 4 Rozporządzenia delegowanego Komisji UE Nr 604/2014, kierując się zasadą proporcjonalności tj. dokonując oceny odpowiednio do formy prawnej w jakiej działa Bank, rozmiaru jego działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

Dokonana ocena wskazała, że osobami których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku są:

- 1) członkowie Rady Nadzorczej;

2) członkowie Zarządu.

Wobec członków Rady Nadzorczej, Bank nie stosuje podziału wynagrodzenia na stałe i zmienne składniki. Wobec członków Zarządu, Bank zastosował zasadę proporcjonalności, która zgodnie z pismem Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 06 lipca 2017 roku pozwala bankom spółdzielczym na nie stosowanie okresu odroczenia wypłaty co najmniej 40% zmiennych składników wynagrodzeń. Wynagrodzenia zmienne członków Zarządu są zależne od: zysku netto, wskaźnika należności zagrożonych, łącznego współczynnika kapitałowego i wskaźnika płynności LCR.

Wynagrodzenia przyznawane w Banku mają charakter wyłącznie pieniężny.

Polityka wynagrodzeń podlegała w roku 2019 przeglądowi, które nie wprowadziły zmian w jej zasadach.

Zgodnie z Polityką wynagrodzeń, członkom Zarządu regulaminowa premia roczna zostaje przyznana na podstawie oceny efektów pracy członków Zarządu, zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) Podstawą oceny efektów pracy są kryteria dotyczące oceny wyników całego Banku, a także ocena indywidualnych wyników danego członka Zarządu.
- 2) Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza.
- 3) Ocena ta dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego, nie później niż do 30 września roku następującego po okresie oceny i obejmuje 3 lata, tzn. miniony rok obrotowy oraz dwa poprzednie lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależna od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością oraz zweryfikowany przez biegłego rewidenta wynik finansowy netto na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego ocenę.
- 4) Ocena efektów pracy członków Zarządu obejmuje m.in. wskaźniki Banku osiągnięte w latach podlegających ocenie w podziale na poszczególne lata w odniesieniu do realizacji planu finansowego lub strategii w danym okresie, w zakresie:
  - a) zysku netto;
  - b) wskaźnika należności zagrożonych;
  - c) łącznego współczynnika kapitałowego;
  - d) wskaźnika płynności LCR;
- 5) Oceniając indywidualne wyniki pracy członka Zarządu, Rada Nadzorcza bierze pod uwagę:
  - a) efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań w Zarządzie;
  - b) pozytywną ocenę kwalifikacji;
  - c) uzyskanie absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy;
  - d) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrole Komisji Nadzoru Finansowego, w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu.
- 6) W odniesieniu do kryteriów określonych w punkcie 4 członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie średnie wykonanie planu finansowego lub strategii zostało zrealizowane na poziomie:
  - a) zysku netto nie niższym niż 95% zaplanowanego poziomu;
  - b) wskaźnika należności zagrożonych nie wyższym niż 100% poziomu określonego w „Strategii zarządzania ryzykiem w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”;
  - c) łącznego wskaźnika kapitałowego nie niższym niż 95% poziomu określonego w „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Kujawsko – Dobrzyńskim

- Banku Spółdzielczym”;
- d) wskaźnika płynności LCR nie niższym niż 100% poziomu określonego w „Strategii zarządzania ryzykiem w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”.
- 7) W przypadku kryteriów określonych w punkcie 5 członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, gdy w okresie podlegającym ocenie:
- dokonano pozytywnej oceny efektów pracy realizacji zadań członka Zarządu wynikających z zakresu jego obowiązków i odpowiedzialności;
  - uzyskał pozytywną ocenę kwalifikacji,
  - uzyskał absolutorium z wykonania obowiązków za dany rok obrotowy,
  - wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny przeprowadzony przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrola Komisji Nadzoru Finansowego, nie wykazały istotnych uchybień w obszarze nadzorowanym przez danego członka Zarządu.
- 8) Członek Zarządu uzyskuje pozytywną ocenę tylko i wyłącznie w przypadku spełnienia wszystkich przesłanek wskazanych w punktach 6 i 7.

Wysokość regulaminowej premii rocznej członków Zarządu Banku ustalana jest w ramach funduszu premiewego dla członków Zarządu Banku, w wysokości łącznej 3% wyniku finansowego netto. Przy czym wysokość regulaminowej premii rocznej może wynieść nie więcej niż 25% wynagrodzenia zasadniczego osiągniętego przez daną osobę w roku podlegającym ocenie. Wypłata regulaminowej premii rocznej następuje w formie pieniężnej.

Oceniając efekty pracy członków Zarządu, Rada Nadzorcza uwzględniła okres trzyletni tj. lata 2016 – 2018. W wyniku pozytywnej weryfikacji spełnienia wszystkich kryteriów umożliwiających wypłatę wynagrodzenia zmiennego w oparciu o przepisy Polityki wynagrodzeń, Rada Nadzorcza w dniu 26 czerwca 2019 r. podjęła decyzje o przyznaniu regulaminowej premii rocznej dla każdego z członków Zarządu.

Zbiornicze informacje o wypłaconych w 2019 roku wynagrodzeniach osób mających istotny wpływ na profil ryzyka w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym:

Członkowie Zarządu

	kwoty w tys. zł
1. Liczba członków Zarządu	3
2. Kwota wynagrodzeń wypłaconych w 2019 roku w tym:	789
1) kwota wypłaconych wynagrodzeń stałych	681
2) kwota wypłaconych wynagrodzeń zmiennych	107
3. Forma wypłaty wynagrodzeń zmiennych	pieniężna
4. Kwota naliczonych składników zmiennych wynagrodzenia za rok 2018 w tym:	107
1) kwota przyznanych składników zmiennych do wypłaty w 2019 roku,	107
2) kwota odroczonego składników zmiennych.	0
5. Kwota wynagrodzeń z odroczonej wypłatą przyznanych w 2019 roku, wypłaconych i zmniejszonych w ramach korekty związanej z wynikami.	0
6. Płatności związane z rozpoczęciem i zakończeniem zatrudnienia w 2019 roku.	0

Członkowie Rady Nadzorczej

	kwoty w tys. zł
1. Liczba członków Rady Nadzorczej	12
2. Kwota wynagrodzeń wypłaconych w 2019 roku w tym:	247
1) kwota wypłaconych wynagrodzeń stałych	247
2) kwota wypłaconych wynagrodzeń zmiennych	0

Kujawsko – Dobrzyński Bank Spółdzielczy nie zatrudniał osób, których łączne wynagrodzenie wypłacone w 2019 roku przekraczało równowartość 1 mln EUR.

XIII. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Zarządzanie ryzykiem płynności (jak opisano w części II.2) zostało podzielone na dwa poziomy:

- 1) zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
  - Wydział Rachunkowo – Finansowy -odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową,
  - Oddziały/ Filie Banku odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielania kredytów.
- 2) za zarządzanie ryzykiem, w ramach którego Wydział Ryzyk Bankowych i Monitoringu Kredytów odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

W Banku został również powołany Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami, który pełni rolę doradczą w procesie zarządzania ryzykiem płynności, w tym:

- 1) opiniuje poziom limitów;
- 2) identyfikuje i zgłasza potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku;
- 3) wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku;
- 4) ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 80% pasywów ogółem. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.

Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych;
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych;
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych;
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych;
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego;
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych;
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego;
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego;
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR);
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię;
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności;
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony;
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego);
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej;
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami;
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.

Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum):

<i>Nazwa nadwyżki</i>	<i>Wartość nadwyżki w tys. zł</i>
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych	21 500

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

w tys. zł

<i>Nazwa</i>	<i>Wielkość</i>	<i>Obowiązujący poziom</i>
Nadzorcza miara płynności długoterminowej NSFR	138,04%	100%
Wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR	118,29%	80%

Wielkości charakterystyczne dla wskaźnika LCR na koniec czterech ostatnich kwartałów roku:

w tys. zł

<i>Nazwa wielkości</i>	<i>Kwartał poprzedni (n-3)</i>	<i>Kwartał poprzedni (n-2)</i>	<i>Kwartał (n-1)</i>	<i>Kwartał kończący rok (n)</i>
Zabezpieczenie przed utratą płynności	61 755	61 285	67 165	67 285
Wyływy środków pieniężnych netto	38 797	55 345	57 689	56 883
Wskaźnik pokrycia wyływów netto	159,18%	110,73%	116,43%	118,29%

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

w tys. zł

<i>Przedział płynności</i>	<i>do 1 miesiąca</i>	<i>od 1 do 3 miesięcy</i>	<i>od 3 do 6 miesięcy</i>
Luka bilansowa prosta	116 176	19 978	18 626
Luka bilansowa skumulowana	147 376	136 154	154 780
Luka prosta (z pozabilansem)	113 110	19 175	18 261
Luka skumulowana (z pozabilansem)	141 411	132 285	150 546

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania: (wypisać z rejestru alternatywnych źródeł finansowania)

<i>Rodzaj</i>	<i>Kwota w tys. zł</i>	<i>Warunki dostępu</i>
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	161 117	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	62 552	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,

- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie nie płynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące,

Bank ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym;
- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
- 4) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 8) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku Strategii zarządzania ryzykiem „horyzoncie przeżycia”.

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami;
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
  - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
  - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
  - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
  - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń;
- 2) wysoka jakość kredytowa;
- 3) łatwa zbywalność;
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków;
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej kwartalną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
- 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania;
- 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
- 5) poziomu aktywów nieobciążonych;
- 6) analizy wskaźników płynności;
- 7) ryzyka związanego z płynnością długoterminową;
- 8) wyników testów warunków skrajnych;
- 9) stopnia przestrzegania limitów.

XIV. DŹWIGNIA FINANSOWA

Zgodnie z art. 429 ust. 2 Rozporządzenia CRR Bank mierzy ryzyko dźwigni finansowej poprzez obliczanie wskaźnika dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I (miara kapitału) w aktywach według wartości bilansowej, powiększonych o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych (miara ekspozycji całkowitej), przy czym:

- 1) w aktywach według wartości bilansowej Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, w szczególności: wartości niematerialnych i prawnych pomniejszających kapitał podstawowy Tier I, udziałów kapitałowych pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, aktywów z tytułu podatku odroczonego opartych na przyszłej rentowności pomniejszających kapitał podstawowy Tier I;
- 2) wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek) z uwzględnieniem współczynników konwersji, z zastrzeżeniem dolnego limitu 10% dla pozycji pozabilansowych niskiego ryzyka

1. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni.

w tys. zł

<i>Lp.*</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Kwota</i>
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	690 837
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	14 673
7	Inne korekty	1 857
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	707 367

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji

2. Ujawnienie wskaźnika dźwigni.

w tys. zł

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	690 837
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-457
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	690 380
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	36 095
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-21 422
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	14 673
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		

20	Kapitał Tier I	52 806
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	706 453
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	7,47 %

3. Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych.

w tys. zł

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłącznych) w tym:	699 340
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	699 340
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	55 160
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	20 073
EU-7	Instytucje	191 567
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	151 121
EU-9	Ekspozycje detaliczne	202 182
EU-10	Przedsiębiorstwa	31 309
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	13 557
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	34 370

4. Informacje jakościowe

1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego. Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.
2	Opis czynników które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Poziom wskaźnika dźwigni na przestrzeni 2019 roku kształtował się, w ocenie Banku, na zadawalającym poziomie, w związku z powyższym Bank odstępuje od zamieszczania opisu czynników, mających wpływ na poziom niniejszego wskaźnika.

XV. KONTROLA WEWNĘTRZNA

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku.

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.

Na drugą linię obrony składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matryce funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach.

Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniona jest:

- 1) funkcja kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli;
- 2) Samodzielne stanowisko ds. Zgodności, którego zadaniem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami zewnętrznymi, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie;
- 3) niezależną komórkę audytu wewnętrznego – komórka Spółdzielni wykonująca zadania związane z przeprowadzaniem audytu w Systemie Ochrony;
- 4) Na wszystkich poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej stosowane są odpowiednie mechanizmy kontrolne lub niezależne monitorowanie ich przestrzegania.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii. Za monitorowanie odpowiednio: poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym dyrektorzy/kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych oraz pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada Wydział Ryzyk Bankowych i Monitoringu Kredytów, IOD - Samodzielne Stanowisko Inspektora Ochrony Danych oraz Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności lub osoba/organ wyznaczona przez Prezesa Zarządu. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:

- celów systemu kontroli wewnętrznej,
- złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych,
- liczby, rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych,
- ryzyka zaistnienia nieprawidłowości,
- zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności pracowników tych linii,
- zasady proporcjonalności.

Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązано cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębnione w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.

Bank określił kategorie nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, biorąc pod uwagę ich negatywny wpływ na zapewnienie osiągnięcia określonych celów systemu kontroli wewnętrznej. Nadanie odpowiedniej kategorii nieprawidłowości stwierdzonej, w ramach niezależnego monitorowania, polega na oszacowaniu poziomu ryzyka związanego z tą nieprawidłowością. W Banku prowadzony jest rejestr wszystkich nieprawidłowości znaczących i krytycznych. Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do komórki organizacyjnej drugiej linii obrony, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku

nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu Banku oraz komórki audytu wewnętrznego. Stwierdzone w ramach drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu wewnętrznego.

Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymuje w okresach półrocznych informacje o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.

Zgodnie z Umową Systemu Ochrony komórka audytu wewnętrznego przygotowuje syntetyczną informację o najistotniejszych nieprawidłowościach, stwierdzanych w trakcie audytów wewnętrznych i w okresach półrocznych przekazuje do Banku. Bank wykorzystuje ww. informacje w celu poprawy jakości wykonywanych usług i obniżenia poziomu ryzyka prowadzonej działalności.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, Samodzielnego Stanowiska ds. Zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego. Dokonując oceny, Rada Nadzorcza bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz Samodzielne Stanowiska ds. Zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:

- adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
- skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
- zapewnienia niezależności Samodzielnemu Stanowisku ds. Zgodności,
- zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki.

XV. AKTYWA OBCIĄŻONE/NIEOBCIĄŻONE

w tys. zł

Formularz A - Aktywa					
		<i>Wartość bilansowa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość godziwa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń</i>	<i>Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń</i>
		010	040	060	090
010	Aktywa Banku			685 837	
030	Instrumenty udziałowe			16 991	16 991
040	Dłużne papiery wartościowe			35 745	35 745
050	w tym: obligacje zabezpieczone				
060	w tym: papiery				

	wartościowe zabezpieczone aktywami				
070	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych			2 815	2 815
080	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe			1 309	31 307
090	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe			1 623	1 623
120	Inne aktywa	5 000		633 100	

Formularz B - Zabezpieczenia otrzymane
w tys. zł

		<i>Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych</i>	<i>Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia</i>
		010	040
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank		
140	Kredyty na żądanie		
150	Instrumenty udziałowe		
160	Dłużne papiery wartościowe		
170	w tym: obligacje zabezpieczone		
180	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami		
190	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych		
200	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe		
210	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe		
220	Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie		
230	Inne zabezpieczenia otrzymane		5 000
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery		

	typu ABS		
250	Aktywa, otrzymane zabezpieczenie i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe ogółem		
Formularz C - Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania w tys. zł			
		<i>Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych</i>	<i>Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS</i>
		010	030
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	5 000	5 000